

Lija: Ne pričakuj uspeha od te strani.

Vojka (*skoči pokonci*): Lija, ti si vsa — spri-jena.

Lija: Ne oporekam ti.

Vojka (*hodi po sobi*): Naj okamenim, če vem, kaj je šinilo vate. Kaj se je zgodilo?

Lija: Pomagam ti. — Pričela sem že misliti — to je vse.

Vojka (*se ustavi*): Beži! — Kako daleč si že z mislijo?

Lija: Kar je, sem že pogruntala; kaj bo, mi še pripravlja muke.

Vojka: Kar je, kar bo, — ustavi se in počasi razkladaaj, ljubica. (*Sede k nji.*) Povej mi, kaj je! Zdi se mi, da prav resno govoriš. Dobro, ostani tako!

Lija (*zroč predse*): Rekla si: Lepota ti je dana; potem veš; tudi bogastvo so mi položili kar tako v naročje, in hvale in časti imam celo breme; za vse to nisem zganila z mezincem. Ali veš, kaj to pomeni, Vojka? Če človek ničesar ne — prisluži? — Ne vem, če me razumeš, Vojka, ali — v življenju je treba upati, pričakovati, iskati, delati in zadoščenje doseči — le tako življenje je živo. Ali me zdaj razumeš, Vojka? (*Se obrne k nji.*)

Vojka: Nasvet mi je na jeziku, Lija. Dovolj samo...

Lija: O, rada!

Vojka: Jurij je tako moder...

Lija (*se naglo obrne*): Zmotila sem se. — On dela, vsi vidimo — a jaz, mu morem biti le v posmeh. Tudi njega, če je res, da mi je dober, nisem pridobila, ne, narobe, lepe krinke mojih slabosti so ga mogoče prignale — a jaz tega ne vzdržim. Ne vzdržim pred zasmehom... (*Jo pogleda.*) Kaj si vsa prepadla, Vojka, je resnica tako grozna?

Vojka: Odnehaj, Lija, ti mučiš resnico in sebe. Zakleni take misli vase, vsaj za nocoj. Še boljše, zapodi jih! Samota te je zastrupila. Odleglo ti bo, ko stopiš zopet pred žive ljudi. Ubogaj me (*trkanje*), glej, zdaj...

Lija: Zakaj ne zvoni? (*Trkanje v ozadju.*) Naprej! (*Vstopi Rak.*)

4. prizor:

Rak, Lija, Vojka

Rak (*obstane v vratih*): Vdane poklone na obe strani (*stopi naprej*), nekaj besedic pa sem namenil predvsem gospodični (*se prikloni Liji*), in bi bil tudi gospodični (*se prikloni Vojki*) od srca hvaležen, če blagovoli medtem stopiti h gospodu Moranu in ga pripraviti na moj obisk.

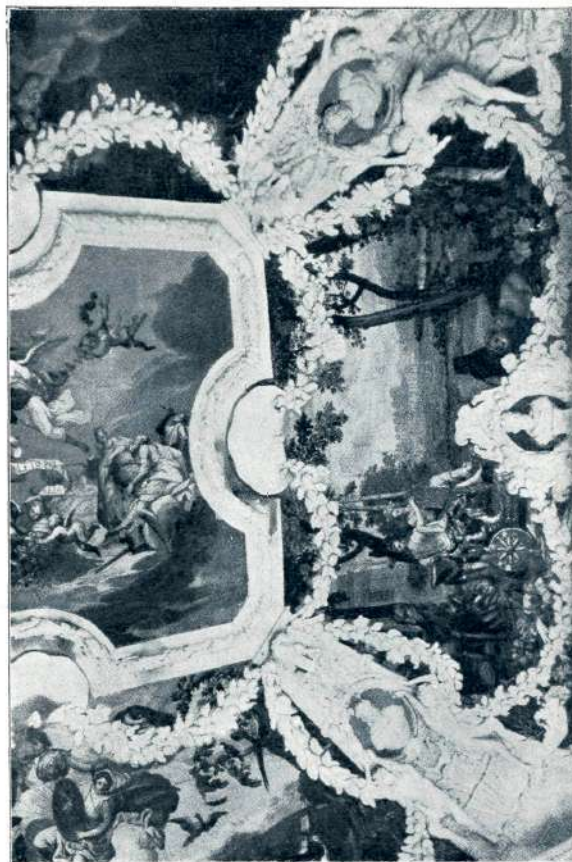
Vojka: Pa Vam pot ni bila prekratka, da ste sestavili iz besed tako lep stroj (*vstane*), gospod Rak? — Nagraditi Vas bo treba za to; glejte, že grem. (*K Liji.*) To je menda že začetek tistega »bo«. (*Se zasmee in odide na desno.*)

5. prizor:

Rak, Lija

Rak: Kje je dovoljeno?

Lija (*mu ponudi stol vis-à-vis*): Kakor vedno.



Štatenberg, grad, dvorana, svod s štukaturami (okr. 1730)

Rak (*sede*): Časi so taki, da so hitre odločitve nujne. Papá ve to najbolje, posebno nocoj, ko je vse na kocki.

Lija: Prizanesite mi z vsem, kar je zunaj te hiše.

Rak: Za svojo osebo prav rad, gospodična. Ali ono, kar je zunaj, sili v hišo. In tu je dobro, da nas je več, ki hišo branimo.

Lija: Res. Ampak vse skupaj je le zadeva vas moških. Papá Vam bo gotovo hvaležen.

Rak: Če branimo hišo, varujemo, kar je v nji in tu je tudi gospodična Lija. Tudi Vas.

Lija: Pred kom, prosim?

Rak (*se odkašlja*): Tu postaja stvar kočljiva. Prekrut bi bil, če bi se ne ubranil s silo ogabne naloge, da Vam razkrijem polom, ki grozi. (*Jo pozorno gleda.*) Na drugi strani pa mi iskreno nagnjenje nalaga dolžnost, da riskiram to krutost in Vam — kako naj se izrazim — snamem obvezo z oči...

Lija: Čisto kratko, gospod Rak! Vi mislite na štrajk in na —

Rak (*odločno*): Jurija Plevnarja!

Lija (*govori naglo*): Kako je prav, da ste prišli! Res, gospod Rak, kajti gospod Jurij Plevnar pride nocoj sem.

Rak (*vstane*): On? Po kaj, prosim? In kako si upa — sploh (*razburjen stopa po sobi*), stvar mi